
Co mi leží na srdci

Co mi leží na srdci

Když jsem před více než čtvrtstoletím vstoupil jako student na Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy, měl jsem představu, že dobrým učitelem je především ten, kdo precizně ovládá svůj obor. Myslel jsem si, že „to učitelské“ prostě nějak přijde samo.

Tím víc mě pak překvapovalo, že se v mém studiu objevovala řada předmětů, které se učitelství týkaly, kde jsem však až na několik případů získával poznatky především v rovině teoretické. Znal jsem historii pedagogiky, uměl jsem vyjmenovat pedagogické a didaktické zásady, ovládal jsem typologii vyučovacích hodin. Na samu výuku, na uplatnění vší teorie v praxi zbyval během studia docela omezený prostor, naše praxe se soustředila do posledních dvou studijních let. O to více jsem však vítal možnosti, které již tehdy nabízela audiovizuální technika: v seminářích z didaktiky jazyka jsme totiž měli možnost absolvovat před kolegy ze studijní skupiny simulované pedagogické výstupy, které pracovník vyškolený ve využívání nahrávací techniky zachycoval na videokazety. V dalších hodinách jsme pak své výkony zhlédli, analyzovali, hodnotili. A také jsme je mohli korigovat a příště i měnit k lepšímu. To všechno se promítlo do naší praxe, kterou jsme absolvovali ve vybraných školách, kde výuka měla neoddiskutovatelné kvality. Z praxe jsme se po několika týdnech

vraceli nadšení, otevřel se tam totiž skutečný profesní svět. Jenže pak následovaly běžné studijní povinnosti, zkoušky, a dokonce i zkoušky státní, a zdálo se, že všechno to praktické bylo jen jakousi epizodou, na níž snad zas tak moc nezáleželo. Přišly státní zkoušky s akcentem na dosud nabyté znalosti a posléze i skutečná pedagogická práce, v níž si pozornost vynutily vedle oborových znalostí i znalosti lidských povah, takt, umění jednat s lidmi, dovednost rovnat konflikty, povzbuzovat ty, kdo se na něco necítí, i když třeba schopnosti mají. A spolu s tím nastoupila potřeba umět učit nejen několik těch témat, která jsme kdysi zvládli při praxi. Nepřipravenost se vždy vymstila. A tak jsem vzpomínal na dobu studií a říkal si, že na fakultě mohlo být více výuky, která by mi pomohla všechno to získané také aplikovat.

Dnešní Pedagogická fakulta UK se od té, již jsem absolvoval, rapidně liší. Nejen v šíři oborů, ale také v obsahu studia. A ke slovu se dostávají již uvedené aplikace: nedávno inovované studium nechává studenty daleko častěji a pod různými úhly nahlédnout do škol, kde jednou mohou pracovat. Projekty na podporu učitelské přípravy otvírají možnosti, jak pedagogické výkony studentů zachycovat soudobou technikou, konzultovat a posuzovat. Takové projekty poskytují také široký prostor pro partnerství fakulty a škol při řešení vzdělávací problematiky. Pedagogická fakulta je fakultou pro ty, kdo se mají stát odborníky ve vzdělávání. Takové specialisty ovšem nestačí jen průběžně připravovat, důležitý je cíl. A protože cíl či vrchol studia představují státní zkoušky, vidím jejich smysl právě v tom, že v brzké době ještě těsněji než doposud spojí všechno to odborné, co si člověk osvojil, s výsledky uvědomělé, promyšlené učitelské přípravy. Proto také na fakultě uvažujeme o tom, jak státní zkoušky takové potřebě přizpůsobit: aby student mohl v závěru studia prokázat nejen to, co zná z oboru a z jeho didaktiky, ale aby dostal příležitost ukázat, zda bude dobře učit. Předpokládá to například představení kvalitního projektu výuky na dané téma. V něm bude moci student ukázat cíle, metody a formy výuky i to, jak o tématu uvažuje na základě veškeré dosavadní přípravy, a tedy i na základě reflexe z pedagogické praxe. Forem může být jistě více a právě proto se k tomu nyní na fakultě mezi akademickými pracovníky i mezi studenty otevírá diskuse.

Je totiž zřejmé, že svět se rychle mění, škola také a nároky na pedagogy spolu s nimi. A je jasné, že v tomto tempu proměn bude škola tím spíše potřebovat jen ty, kdo skutečně budou, jak se říká, vědět jak na to.

prof. PaedDr. Michal Nedělka, Dr., děkan Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy